

מדינת ישראל

הכנסת

א.ו.

פרוטוקול מס' 57/ג

מישיבה של ועדת החינוך והתרבות, שהתקיימה ביום ג',
11.00 בשעה 10.8.54, תשי"ד - 11.00

נוכחין:

- חברי הוועדה: ח. בוגר - היו"ר
- ס. טונא
- א. ברמן
- ז. בן-יעקב
- א. כלפון
- ש. כפרית
- ד. נצר
- ר. צברי
- י.ש. רוזנברג
- א. רוזנאל-נאור

סוזמנים:

- פרופ' דינור - שר החינוך והתרבות
- ד"ר אבידור - המנהל הכללי של משרד החינוך והתרבות
- ד"ר רוזנטל - נציג משרד המשפטים
- גב' סטנר - היועצת המשפטית של משרד החינוך

בעדויות:

- ס. ארם
- ש. גריידי
- ק. כהנא
- י. סמילנסקי
- ש. פרסיץ

סדר-היום:

- א. סיכום בענין מפעל הסטיפנדיות מיסודן של ממשלת ישראל והסוכנות היהודית.
- ב. חוק הארכיונים, תשי"ד - 1954, סעיפים 2, 3.

=====

היו"ר ח. בוגר:

אני פותח את הישיבה.

עד כמה שזכור לי, הוטכם על-ידי כולנו בישיבה האחרונה שמשרד החינוך צריך להשתתף בקרן הסטיפנדיות הטייחדת בשנת תשט"ו בסכום של 90,000 לירות, כדי להבטיח את השתתפותה של הסוכנות בסך של 200,000 לירות. מכיוון שבתקציב לשנת 1954/55 סובסדות על-ידי משרד החינוך רק 45,000 לירות הוצע להקציב את 45,000 לירות הנותרים לשנת תשט"ו מתוך התקציב החדש לשנת 1955/56.

נשמע עתה את הערותיו של שר החינוך בענין זה

ולאחר מכן נצביע.

שר החינוך והתרבות:

חוק התקציב נתקבל על-ידי הכנסת ואין לוועדת החינוך והתרבות כל רשות לשנותו. על-כן אין הוועדה יכולה לקבל החלטה הסתייגת שיובי בחוק התקציב, היא רק יכולה להמליץ על כך. אשר לעצם הענין, אם הוועדה תחליט להמליץ על הגדלת הקרן לסטיפנדיות הטייחדות לתלמידים מבני עדות הסגרה, הייתי מציע שיחד עם זאת תביע הוועדה את דעתה, כי הסטיפנדיות באות לעודד ולהעלות את רמת הלימודים ולא להורידה. אני אומר זאת, מפני שישנם חילוקי-דעות באשר לאופן חלוקת הסטיפנדיות. יש אוטרים שסטיפנדיות יס

שר החינוך והתרבות:

להעניק רק לאותם התלמידים הטטיביים בליסודיהם וטטיבים היסגים ראויים לסטם. לעומת זאת ישנה דעה האומרת שיש להעניק טטיפנדיות לתלמידים אשר מטדלים להסיג תוצאות טובות, מבלי להתחשב בזה אם התוצאות אטובט הושגו או לא. אולם מצלבו קורה לעתים טטעניקים טטיפנדיות לתלמידים שלא רק שלא הצליחו בליסודיהם, כי אם גם לא עשו את מיטב יכולתם כדי להגיע לרמה הראויה. בכל אופן, אינני מתנגד לכך שייעשה מאמץ להגדלת קרן הטטיפנדיות הסיוחדת, ואף נתתי הוראה לוועדת התקציבים לחפש בתקציב משרד החינוך והתרבות מקורות להסגת 45,000 לירות נוספים, אשר יוקדשו למפעל הטטיפנדיות.

ד. צברי:

איש מהחברים לא אשר כאן שאת כל התקציב מקרן הטטיפנדיות של משרד החינוך יש להעביר לקרן הטטיפנדיות הסיוחדת, הסאלה הועדה בצורה כזאת, שכדי מקרן זאת לא תסות באבה, וכדי שתוכל להקיף גם תלמידים חדשים יש להגדיל את הסכומים העוטדים לרשותה. הסוכנות פוכנה להגדיל את השתתפותה בקרן בתנאי שגם משרד החינוך יעשה כן. זאת אשר סר שזר, שהוא נציג הסוכנות בהנהלת הקרן, הועלתה בוועדה הצעה להעביר לקרן הטטיפנדיות הסיוחדת חלק מאותן 190,000 לירות הסיועדות לתמיכה בבתי-הספר התיכוניים. ד"ר אבידור אשר שאין להקטין את התמיכה היסויה לבתי-ספר, מפני שהיא ברובה מוקדסת לבתי-ספר תיכוניים בישובי-עולים. על-כך נאמר שהואיל ותמיכה זו סיועדת בעיקר לרכישת ציוד לכיתות, אפשר לדרוש למטרה זו כספים מתקציב הפיתוח, כטם שהאוניברסיטה מקבלת כספים מתוך תקציב הפיתוח לסט רכישת ציוד. אם יוקצב מתקציב הפיתוח כסף לקבילת האצוד, אפשר יהיה להעביר חלק מאותן 190,000 לירות, הנמצאות בתקציב משרד החינוך, לקרן הטטיפנדיות הסיוחדת.

א. כלפנו:

אשר לדבריו של שר החינוך, כי אין לוועדת החינוך והתרבות אפשרות לקבל החלטה, אלא הסלצה בלבד, הנני מרשה לעצמי לחלוק על-כך, מפני שהיו תקדימים אחרים ביטיבות הוועדה. אטובט ההחלטות שלנו הן בגדר הסלצות, אבל ישנן דרכים חוקיות לבצען. כוונת הוועדה היא לכך ששר החינוך ימצא מקורות כספיים להגדלת חלקו של משרד החינוך בקרן הטטיפנדיות לבני עדות המזרח ועולים חדשים, ויביא את הצעותיו לוועדת הכספים. בפגישתי עם שר החינוך הצבעתי על שלושה מקורות מהם אפשר לקחת כסף והם: א) המקור שעליו הצביעה ח"כ צברי; ב) טעיפים אחרים בתקציב החינוך שקיימת בהם אפשרות של חסכון; ג) חלק מהקצבה לטטיפנדיות מתוך התקציב לשנת 1955/56.

אשתד פרסם משרד החינוך בעתונות הודעה על אפשרות של קבלת טטיפנדיות. הסנה בטטייטה כבר ההרסמה לבתי-הספר התיכוניים, אולם כל הודעה כזאת לא פורסמה בעתונות ושתיקה זו של משרד החינוך גורמת לטרירות בקרב הילדים וציבור ההורים כאחד. על-ידי זה מתעכבת גם הגדלת השתתפותה של הסוכנות.

אני מציע שהוועדה תמליץ על כך שמשרד החינוך ישתתף בקרן הטטיפנדיות בסך של 90,000 לירות. כמו כן, צריך משרד החינוך להודיע בהקדם לסוכנות על הגדלת השתתפותו בקרן, כדי שהסוכנות מצדה תגדיל את חלקה בקרן. כן צריך משרד החינוך לפרסם בעתונות הודעה על אופן הגשת בקשות לקבלת טטיפנדיות מהקרן לבני עדות המזרח ועולים חדשים.

א. רוזנאל-באור:

אני מציעה לסיוכום הדיון את ההחלטה הבאה:
א) הוועדה ממליצה על הרחבת מפעל הטטיפנדיות ומרגובן על-ידי כל הגופים הנוגעים בעיני החינוך העל-יסודי - משרד החינוך והתרבות, משרד החקלאות ומשרד העבודה.
ב) הוועדה ממליצה על הגדלת התקציב לקרן הטטיפנדיות לעולים חדשים וליוצאי ארצות המזרח ולהעמידה על סכום של 45000 לירות.
ג) הוועדה מבקשת את שר החינוך לבוא בדברים עם המשרדים האחרים הנ"ל ולתאם את הקצבותיהם בטכומים דומים.

ד"ר אבידור : מט הוועדה מציעה לקחת כספים מהקצבה הישירה לבתי-הספר התיכוניים, יש לפנות בקשר לזה לוועדת הכספים. גולם משרד החינוך מתנגד לכך, כי לדעתו אין להפחית מהמסיכה הזעומה בלאו הכי, היתנת לכל כיתה. בסעיפים אחרים של התקציב שלנו אין אפשרות לחסוך כסף. לשנת הלימודים תש"ו אפשר לקנות ממשרד החינוך לסכום של 45,000 לירות מתקציב של שנה זו ולעוד 22,500 לירות מתוך התקציב לשנת 1955/56. ועל כך אין צורך לקבל אישור של ועדת הכספים. מט הוועדה רוצה שהשתתפות הממשלה בקרן הסטיפנדיות תוגבל למעלה מהסכום הנ"ל יש צורך לפנות גם למשרד העבודה ולמשרד החקלאות, כי שליש מתקציב הסטיפנדיות מתוך הקרן המשותפת לומדים בבתי-ספר טקצועיים וחקלאיים. הודעה בעתונות על הגשת בקשות לסטיפנדיות תוכל להתפרסם ברגע שהסוכנות מתחייב לתת לשנת לימודים זו 100,000 לירות. ב-29 ליולי פנה משרד החינוך בכתב אל שר שזר וביקש לקבל הודעה בכתב על הסכום אותו עומדת הסוכנות להקציב כהשתתפות בקרן הסטיפנדיות לשנת הלימודים תש"ו. עד היום טרם קיבלנו תשובה על סכתבנו זה.

ה ח ל ט ה

הצעתה של חברת-הכנסת רוזנבל-באור - לא בתקבלה.

ההצעה שהוועדה ממליץ, כי משרד החינוך והתרבות ישתתף בקרן הסטיפנדיות ליסודן של ממשלת ישראל והסוכנות היהודית המיועדת לבני עדות המזרח ועולים חדשים בסכום של 90,000 לירות לשנת הלימודים תש"ו - נ ת ק ב ל ה

ב. חוק הארכיונים, תשי"ד - 1954

טעמי 2

ד"ר רוזנבל: ברצוני לציין שנוסח ב' בסעיף 2 (סיוני הגנז) איננו מושלם. מט הגנז מתמנה על-ידי הממשלה סובן שהממשלה גם רשאית לפטר. גולם מט הגנז צריך להתמנות על-ידי הכנסת יש לציין בחוק למיזו תקופה הוא יתמנה.

י.ש. רוזנברג: האם אין פרוש הדבר שהגנז מתמנה לתקופת כהונתה של הכנסת על-ידיה מתמנה לתפקידו?

ד"ר רוזנבל: לא. אני מבקש מאלה אשר הציעו מט נוסח ב' שיסלימו אותו.

ד. נצר:

אני מציעה להצביע מחדש על סעיף 2, לקבל נוסח אחד בתור הצעת הוועדה ונוסח שיקבל מט מיעוט הקולות יובא לכנסת בתור הסתייגות. גולם מט - כפי שאומר ד"ר רוזנבל - נוסח ב' הוא בלתי-מושלם ואי-אפשר להגישו בצורה זו לכנסת, ברור שנשא רק נוסח א'.

י.ש. רוזנברג:

סדבריה של חה"כ נצר ברור שבסעיף 2 קיימות שתי נוסחאות. אין הוועדה יכולה לשנות זאת עכשיו, מפני שהחלטה על-כך נתקבלה באחת הישיבות בתור החלטה סופית. אין הוועדה יכולה לנצל את העובדה שאחד מסעיפי הנוסחה השנייה - חה"כ ארם - נמצא עתה בחוץ-לטרף ואינו יכול להגן על הצעתו. יש להביא לכנסת מט שתי הנוסחאות, ופי שיבוא לנוסח ב' יוכל להביא בין היתר את הניסוח שנוסחה ב' אינה מתקבלת על הדעת מפני שלא נקבע בה זמן כהונתו של הגנז.

א.ו.

ט. מונט:
אם בוועדת החוקה מבקש אחד החברים לחזור על הצבעה בטעיף סטוייט, סקייטיט את ההצבעה בישיבה הקדומה של הוועדה וטודייקייט בסדר-היום על קיום ההצבעה. לדעתו אפשר להגיש לכנסת את שתי הנוסחאות, ואינני חושב לרצוי להכניס שינויים בהחלטות בהעדרה של יושבת-הראש. אין זה יאה, וגם יוחלט בכל זאת לקיים עכשיו הצבעה חדשה לא אשתתף בה.

ז. נטר:
לא מתנגד להצעת חה"כ מונט שההצבעה תיערך בנוכחותה של יושבת-הראש; אני רק מבקשת לאיין שיש להצביע מחדש על סעיף 2.

א. רוזנבל-נאור:
מתוך הפרוטוקול של הישיבה היד בתקייטה ביום 16 לפברואר ש.ז. אפשר לטוד, כי באותה הישיבה נערכה הצבעה על אופן טיבולו של הגבז, ובשתי ההצעות היו קולות שקולים. אני מבקש סביעה להשאיר את שתי הנוסחאות, אבל אינני מתנגדת שבנוכחותה של הגב' פרטיץ ידונו אם יש להצביע מחדש בטעיף 2. אני חברה בוועדת הכנסת ובוועדת התקנון וידוע לי שאי-אפשר לערוך הצבעות מחדש כל אימת שאחד החברים ירצה בכך. גם טישהו מבקש לערוך רביזיה של החלטה סטוייטת צריכה הוועדה להצביע אם יש לקיים את הרביזיה. על כן אני מבקשת את יושב-הראש להצביע על הצעתה של חה"כ נצר.

ה ח ל ט ה

הוחלט לקיים רביזיה של האחלטה בטעיף 2, שנתקבלה בוועדה ביום 16 לפברואר ש.ז. ההצבעה תקוים עם שובה של יושבת-הראש.

י.ט. רוזנברג:
הייתי מבקש לנאביע סעיף סעיף על הסתייגותו של חה"כ נטר לסעיף 2, מפני שישנם סעיפים אחרונים לתסוך בהם.

גב' סטור:
אינני חושבת שאפשר להצביע מחדש על הצעתו של חה"כ נטר, כי הצעה זו הועפדה כבר פעם להצבעה ולא נתקבלה. על כן היא נוגדת לכנסת בתור הסתייגות של חה"כ נטר.

י.ט. רוזנברג:
אינני תוסך בהסתייגותו של חה"כ נטר מפני שהיא בשלמותה, מפני שאני רוצה שהגבז יתסנה על-ידי הסטטלה ולא על-ידי נשיא הסדינה. אולם אני לסטל אינני רוצה שהגבז יהיה פעיל באיית הפוליטיים ובסעיף זה של הסתייגות הנבי סאסרף לדעתו של חה"כ נטר. טטיבה זו אני מבקש להצביע על הסתייגות סעיף-סעיף.

ה צ ב ע ה

הסתייגות של חה"כ נטר לסעיף 2 (טיבול הגבז):

סעיף 2(א) - לא נתקבל

סעיף 2(ב) - לא נתקבל

סעיף 2(ג) - לא נתקבל

הסתייגות לחה"כ ברטן רזזיאל-נאור.

סעיף 2(ד) - לא נתקבל

הסתייגות לחה"כ ברטן, רוזנברג ורזזיאל-נאור.

סעיף 2(ה) - לא נתקבל

הסתייגות לחה"כ ברטן, רוזנברג ורזזיאל-נאור.

סעיף 2(ו) - לא נתקבל

טו.

ועדת החינוך והתרבות,
10.8.54

סעיף 3

א. ברטון: מני מבקש לחזוק את סמי סרטיסט הסתייגות בסעיף 3(1).

א. רוזנאל-נאור:

גם לי אין כל הסתייגות בסעיף 3(1).

ה צ ב ע ה

- סעיף 3(1) - נ ת ק ב ל
- סעיף 3(2) - נ ת ק ב ל
- הסתייגות לחה"כ רוזנברג.
- סעיף 3(3) - נ ת ק ב ל
- הסתייגות לחה"כ ריכלט ורוזנברג.

הצעת שר החינוך והתרבות לבטח את סעיף 3(4):
 "הפועצה רשאית להמליץ בפני הממשלה על סוסדות
 אחרים לבאי-כוחם לצורכן לפועצה - נ ת ק ב ל ה
 הסתייגות לחה"כ אונא המציע את הנוסח: "הפועצה רשאית לצרף אליה
 באי-כוח סוסדות אחרים."

סעיף 3(5) - נ ת ק ב ל

הסתייגות של חה"כ ברטון ורוזנאל-נאור לסעיף 3, המציעים: "תוקם פועצת
 מרכיונים עליונה (להלן - פועצה), וזה הרכבה: - הגנז; בא-כוח סרד
 החינוך והתרבות; באי-כוח המשרדים הממשלתיים אשר הממשלה תקבע; באי-כוח
 המרכיונים הציבוריים שחוק זה חל עליהם."

י.ש. רוזנברג: בפרוטוקול מס' 55, עמוד 5 בהצעה שלי להגדרת
 מרכיון ציבורי מני מבקש לתקן ולכתוב, כי הצעתי
 לומר "... והתמנהל לפי התנאים שייקבעו בתקנות. הצעתי זו היא בוסף
 למלים "... שמוטר כמרכיון ציבורי על-ידי הממשלה..." ולא במקומן.

הישיבה נבעלה בשעה 13.00